

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
בנימין גנץ
גדי איזנקוט
פנינה תמנו
חילי טרופר
מיכאל מרדכי ביטון
מתן כהנא
אורית פרקש הכהן
אלון שוסטר

5096/25/פ

הצעת חוק-יסוד : הממשלה (תיקון – תקופה מרבית לכהונה בתפקיד כראש הממשלה)

הוספת סעיף 6א¹ .1 בחוק-יסוד : הממשלה¹ (להלן – חוק היסוד), אחרי סעיף 6 יבוא :

”תקופה מרבית לכהונה בתפקיד ראש הממשלה תקופה רצופה של שמונה שנים (בסעיף זה – תקופה מרבית לכהונה), לא יהיה רשאי עוד לכהן בתפקיד ראש הממשלה כאמור.

(ב) לעניין סעיף זה –

(1) יראו תקופת כהונה בתפקיד ראש הממשלה כרצופה, אף אם במהלכה הפסיק ראש הממשלה למלא את תפקידו בשל נבצרות זמנית לפי סעיף 16(ב) ;

(2) יראו כמה תקופות כהונה בתפקיד ראש הממשלה, יחד, כתקופת כהונה אחת רצופה, אם חלפו פחות מארבע שנים בין כל תקופת כהונה כאמור לזו שאחריה.

¹ ס”ח התשס”א, עמ’ 158 .

(ג) כיהן אדם בתפקיד ראש הממשלה ובמהלך תקופת כהונתו הסתיימה לגביו התקופה המרבית לכהונה, יראו את הממשלה כאילו התפטרה במועד תום התקופה המרבית לכהונה כאמור.

תיקון סעיף 30 .2 בסעיף 30 לחוק היסוד –

(1) בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "18" יבוא "6א, 18";

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי "שהתפטרה" יבוא "או שהסתיימה לגביו התקופה המרבית לכהונה כאמור בסעיף 6א".

3. סייג לעניין חישוב התקופה המרבית לכהונה לפי סעיף 6א לחוק היסוד שבה כיהן אדם בתפקיד ראש הממשלה, שחלה לפני יום תחילתו של חוק-יסוד זה, לא תובא בחשבון לשם חישוב התקופה המרבית לכהונה לפי סעיף 6א לחוק היסוד כנוסחו בחוק זה.

דברי הסבר

ראש ממשלה מחויב לפעול באופן מקצועי וללא לחצים פוליטיים או מפלגתיים למען רווחתם של כל אזרחי המדינה וכדי לשמור על כלכלה יציבה ולהביא להסדר מדיני צודק.

תקופת כהונה ארוכה של ראש ממשלה, האחראי על כל זרועות השלטון הביצועיות, עלולה לגרום להתנוונות שלטונית ולהוביל להשפעת שיקולי הישרדות פוליטית אשר עשויים לפגוע בשיקול דעתו של ראש הממשלה.

לכן, בתפקידים רבים נקבעה הגבלת תקופת כהונה. כך למשל, נהוג לגבי נשיא ארצות הברית, המכהן רק שתי קדנציות וכך גם לגבי נשיא המדינה, המוגבל במשך כהונתו.

מטרתה של הצעת חוק זו להביא ליציבות השלטון הדמוקרטי ולמנוע מצב של קיפאון בראשות הממשלה. לכן, מוצע כי ראש ממשלה לא יכהן יותר משתי תקופות כהונה או יותר משמונה שנים במצטבר (אם מתקיימות בחירות מוקדמות). יודגש כי לא תיפסק כהונתו של ראש ממשלה מכהן אם הגיעה תקופת כהונתו המצטברת לשמונה שנים, אך הוא לא יוכל להיבחר לכהונה נוספת.

הצעת חוק בנוסח זהה הונחה לקריאה ראשונה על שולחן הכנסת העשרים וארבע (הצעות חוק הממשלה – 1469).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מתן כהנא (פ/315/25); הוסרה מסדר היום ביום כ"ב באדר התשפ"ג (15 במרץ 2023).

הצעת החוק זהה לפ/315/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

א' בכסלו התשפ"ה (02.12.2024)